

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: _____

Cím: *A budapesti munkásság tüntetése az általános választójogért*

Forrás: *Pesti Napló*

Bp.

1918 IV/23

(Hét)

(12)

(Két füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

342.8

Hely

Idő

"1918"

Személy

Helyszám

A budapesti munkásság tüntetése az általános választójogért

Hétfőn délután a főváros munkássága — és ugyanakkor az egész ország szervezett munkássága — hatalmas, imponáló demonstrációt rendezett az általános választói jog mellett. Magyarország öntudatos munkásnépének elementáris erővel megnyilatkozó akaratát dokumentálta ama tüntetés, amely nem hagy fenn kétséget az iránt, hogy a munkásság *nem engedi elődázni az általános választójogot*, hanem harcol érte ereje minden megfeszítésével, ha kell utolsó lehetőségig. Három napon át készítették elő a munkászerek a hétfői monstre tüntetést, amely mindvégig higadtan, gyönyörűen, *tökéletes rendben* folyt le, a főváros éreft, komoly munkássága tudta, mivel tartozik önmagának és a nagy idea megvalósításának.

Délután két óráig a gyárakban, műhelyekben és üzemekben minden úgy folyt, mint más szürke munkás napokon, semmi sem mutatta, hogy délután nagyarányu tüntetés készül. Félkettő felé azonban már kezdett megváltozni a város képe, az üzletek ablakredőnyeit lebecsajtották, az üzemek munkásai lassan-lassan lefejték a szerszámot, a gyárakban leállították a gépeket, az étermek és kávéházak publikumait pedig figyelmeztették a pincérek, hogy két órákor lezárják a helységet. A főkapitányság épületében is lázas munka folyt, az egész rendőrtisztviselői kar permanenciában állott, maga Sándor László főkapitány adta ki az intézkedéseket, amelyeket Markovich Ince főkapitányhelyettes és Andrejka Károly rendőrtanácsos továbbítottak. Háromnegyed kettő felé az utcákra, főképpen a fontosabb utvonal kereszteződésekre kivonult a rendőri készenlét; összesen a fővárosnak *32 helyét szálrendőrség.*

Két órákor befejeződött a készenlét felvonulása és már két óra husz perckor föltűnt az első munkáscsoport az Oktogonnál. A szervezet vasuti munkások voltak, akik sűrű nyolcas sorokban jöttek. A menet eleje már behajlott az Oktogonnál a Liget felé, de a vége még mindig nem látszott. Ugyanekkor a főváros *négy utvonalán*, négy sűrű emberfolyam hőmpölygött végig az Iparcsarnok felé. Az újpestiek a külső Váci-uton gyülekeztek, ott csatlakoztak a Váci-uti gyárak munkásai és az egész menet azután a Hungária- és Aréna-uton végig a Városligetbe vonult. A másik csoport, az erzsébetfalvaiak és csepeliek, a Soroksári-uton, Boráros-téren, Köruton, majd az Andrásy-uton haladtak ki, a kispesti és kőbányai munkások a Baross-utcán, Köruton és Andrásy-uton át jutottak a Városligetbe, s végül a negyedik csoport, az albertfalvai repülőgépgyári munkások a Ferenc József-hídon, Mehmed Szultán-uton, Rákóczi-uton, Köruton, majd az Andrásy-uton át haladtak ki felé. Az óriási tömegek mindenütt énekelve, zenszóval vonultak végig, *hangosan éltetve az általános választójogot.*

— *Abcug Tisza István!* — *Kötelet a néphőhérnyakára!* — *Veszszenek az árdrágító uzsorások!* — ilyen és hasonló kiáltások hangzottak csoportról-csoportra, sorról-sorra, de azért példás rend uralkodott. A csoportok előtt kerékpárosok haladtak, ezek mutatták az utirányt, egyuttal vigyáztak arra, hogy senki a tömegből ki ne mozduljon és meg ne bontsa a rendet. A munkások szakmák szerint vonultak fel, elől hatalmas táblák mutatják, milyen gyár vagy üzem munkásai a felvonulók. A legtöbb csoport előtt a pörölylyel lesújtó munkást ábrázoló figurát vitték, de volt olyan cso-

port, mely békegalambot hordozott, sőt egy munkáscsoport egy táblát hozott, amelyen *egy koporsó volt, rajta felírás: „Itt nyugszik Tisza István.”* A felvonulás megkezdése előtt néhány

perccel természetesen megálltak a villamosok és csak a gyűlés végeztével, délután öt órákor indultak meg újra. A felvonulás két gyújtópontja tehát az Oktogon és a Rákóczi-ut és Körút keresztezése volt, az előbbi helyen Pászka rendőrtanácsos és Wolkenberg felügyelő, az utóbbi helyen Koós kapitány és Bokkelberg főfelügyelő vigyáztak a rendre. A Körönd és a Milleniumi-emlék előtti térség szintén meg volt szállva karhatalomtól, az Iparcsarnok előtt Szeszler Hugó rendőrfőtanácsos, Huszár kapitány és Jánosi Béla felügyelő intézkedett, bent az Iparcsarnok épületében Kerny Géza rendőrtanácsos volt a hatósági biztos. Az Iparcsarnok épületébe három oldalról juthattak be a tüntetők, a keleti, a déli és a nyugati kapun. Körülbelül *tízezer ember* magában a csarnok épületében helyezkedett el, *nyolcvanezer ember* pedig odakünn maradt az Iparcsarnok előtt, szétszóródva a ligetben.

Negyed öt órákor kellett volna programmszerűen a gyűlésnek megkezdődnie, de a munkászerek már háromnegyed négykor megkezdték a gyűlést, mert már ekkor is beláthatatlan sokaság volt az Iparcsarnok előtt. Fej-fej mellett, sűrűn, egymáshoz tapadva állottak az emberek, amikor a gyűlés szónokai elkezdtek beszédeiket. Először csak úgy volt, hogy Buchinger Manó és Bokányi Dezső beszélnek az Iparcsarnok belsejében, de a künnrekedt munkásság ezrei szintén hallani kívánták a szónokokat, így azután a szabad ég alatt Preusz, Farkas, Landler és Kunft Zsigmond szociálista vezérek szólottak a sokasághoz, mindnyájan az általános választójog nagy jelentőségét hangsúlyozták.

— Tíz nap alatt — mondotta Buchinger — *másodszor kellett Budapest munkásságának ezen a helyen megjelennie, hogy tiltakozó szavát felémelve, Wekerlénnek a néppel kell megegyeznie,*

Csak választójogi kabinet jöhet ezután, amely beváltja a lemondott kormánynak a munkásság előtt január 21-én tett ígérését.

Nem lehet tovább halasztani a választójogi reformot. Lássa már be végre Tisza István, hogy a választójogba bele kell nyugodnia és a reakciós politikája immár csak a világtörténelem mult emlékei közé tartozik.

Hasonló szellemben beszél Bokányi Dezső, aki kifejtette, hogy a választójogot, amelyet gróf Tisza István híveivel meg akar akadályozni.

Ennek a parlamentnek nincsen joga ítélkezni a választójog fölött, mert nem bírja az ország többségének bizalmát. Ezután a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A határozati javaslatot az egybegyűlt munkásság harsogó éljenzéssel vette tudomásul, majd a tömeg a munkásvezérek szavára lassankint oszladozni kezdett. A tüntelők nagy része az Andrásy-uton át akart visszaöngölni a városba, a rendőrség azonban a milleniumi oszlop előtti térséget hármaskordonnal zárta el, úgy hogy csak a gyalogjárókon lehetett a város felé menni, csoportokban azonban nem. A gyűlésen résztvevők másik része a Damjanich-utcán át távozott, de sokan, akik künny maradtak az Iparcsarnok előtti térségen, leheveredtek a földre és a magukkal hozott ételekből falatozni kezdtek. A szétoszlás is rendszerben történt, csupán a Fásorban törté át egy kö-

rülbelül ezer főnyi tömeg a kordont és a kőruton behajolva, a Nemzeti Színház felé tartott. Katonák és csendőrök itt kordont vontak, Bokkelberg főfelügyelő pedig felszólította a tömeget, hogy menjen csendben széjjel. Az egyik lovasrendőr lova megbotlott és a rendőr leesett. Ez mintha jel lett volna egy körülbelül háromszáz főnyi csoportnak, amely fenyegetve nekilendült a rendőröknek. A lovasrendőrök ekkor megattakirozták a tüntetőket és kardlapozva beszorították őket a kőrut és a Rákóczi-ut sarkán levő Pesti Első Hazai Takarékpénztár épületébe. Eközben három munkás kardvágástól könnyebben megsebesült. Mindhármukat a mentők a Rókus-kórházba szállították. A takarékpénztár épületébe szorult csoport azonban az épületnek Erzsébet-köruti oldalán elmenekült, úgy hogy senkit sem lehetett a rendőrségen előállítani. Ettől az incidenstől eltekintve a főváros egész területén zavartalanul folyt le az öntudatos munkásság lelkes tüntetése. Hét óra felé az utcák már visszanyerték rendes arcolatjukat, a villámok jártak, az éttermekben és kávéházakban újból megindult a forgalom, de az üzletek nem nyitottak ki.